

Po absolvování 9 let* povinné školní docházky navazuje vzdělávání v ČR střední školou (SŠ). Hlavní rozdělení SŠ je na **obory s výučním listem a maturitní obory**.

Výuční list je osvědčení vystavené na závěr 3letého učebního oboru po složení závěrečných zkoušek – ty mají teoretickou a praktickou část.

Obory s výučním listem připravují absolventy na konkrétní řemesla (např. truhlář, kadeřník, kuchař–číšník). Toto vzdělání trvá obvykle **3 roky** a opravňuje absolventy k výkonu dané profese; v některých případech také k založení živnosti a podnikání v daném oboru. Výuka zahrnuje odborný výcvik (praxi) a typicky se střídá 1 týden praxe na pracovišti a 1 týden teoretické výuky ve škole. Tyto obory nabízejí **střední odborná učiliště (SOU)**.

Maturita je série státních zkoušek, jejichž úspěšným absolvováním je zakončeno střední vzdělání a **umožňuje další studium na jakékoli vysoké škole (VŠ) nebo vyšší odborné škole (VOŠ)**. Povinnou součástí zkoušek je vždy zkouška z českého jazyka a literatury, jednoho cizího jazyka a alespoň dvou dalších předmětů.

Maturitní vzdělání trvá obvykle **4 roky**. Dělí se na **všeobecné** – to nabízejí **gymnázia** – a na **střední odborné** – to nabízejí **střední odborné školy (SOŠ)**. Zatímco gymnázia jsou spíše obecnou přípravou na VŠ studium, SOŠ se už od začátku specializují a připravují studenty na práci nebo návazné VŠ/VOŠ studium v konkrétních oborech (s maturitou z gymnázia i ze SOŠ je ale možné hlásit se na jakýkoli VŠ obor). Druhů SOŠ je celá řada, např. zdravotnické školy, obchodní akademie, průmyslové a technické školy atd.

Maturitu je možné získat i po absolvování oboru zakončeného výučním listem. Slouží k tomu tzv. **nástavbové studium** – typicky 2 roky trvající navazující studium (např. obor podnikání) na učilišti.

* víceletá gymnázia a konzervatoře – Některé střední školy začínají už dříve v průběhu plnění 9 let povinné školní docházky (viz list ZŠ). Například 8letá gymnázia (po 5. třídě ZŠ) nebo 6letá gymnázia (po 7. třídě ZŠ). Podobně fungují také konzervatoře – umělecké školy, kde se studuje zejména hudba a tanec.

V rámci přijímacího řízení na maturitní obory se v 1. kole skládají jednotné **přijímací zkoušky**.

Informace o dostupných oborech najdete na specializovaných portálech a na webech jednotlivých škol (viz odkazy níže). Všechny vzdělávací obory mají svůj unikátní kód (například: *Obchodní akademie 63-41-M/02*). Kód je důležitý při výběru oboru a vyplňování **přihlášky**. Podle písmene v kódu snadno poznáte, o jaký typ vzdělání jde.

- * H – střední vzdělání s výučním listem (střední odborná učiliště - SOU).
- * L – úplné střední odborné vzdělání s maturitou – podobně jako u učebních oborů H studenti absolvují teoretickou výuku i odborný výcvik; studium je ale ukončeno maturitou.
- * K – všeobecné střední vzdělání s maturitou (gymnázia).
- * M – střední odborné školy (SOŠ) – odborné vzdělání s maturitou.

! Obory typu E jsou také obory s výučním listem, jde ale o nižší střední vzdělání = nižší kvalifikace a po jejich dokončení si nelze udělat nástavbu s maturitou. Obvykle trvají 2 nebo 3 roky a jsou určeny především uchazečům např. s mentální retardací nebo závažnými poruchami učení. Tyto obory proto důrazně nedoporučujeme mladým lidem, jejichž jediným handicapem je, že zatím neumějí dobře česky.

! Jedna škola může nabízet i více typů vzdělání (např. jak obory maturitní, tak i s výučním listem), a to i s podobným zaměřením.

UŽITEČNÉ ODKAZY:

- 📄 Schéma stupňů vzdělání na webu META: <https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/>
- 📄 Portál Infoabsolvent: www.infoabsolvent.cz
- 📄 Portál <https://www.atlaskolstvi.cz/>

Tiếp sau khi kết thúc 9 năm* học bắt buộc là giáo dục trung học tại CH Séc (TH). Phân chia chính của TH là **ngành nghề với chứng chỉ tốt nghiệp nghề và bằng tốt nghiệp trung học nghề**.

Bằng tốt nghiệp nghề là chứng chỉ cấp khía kết thúc 3 năm học nghề sau khi thi tốt nghiệp – bài thi bao gồm lý thuyết và thực hành.

Các ngành nghề có bằng tốt nghiệp nghề chuẩn bị cho sinh viên tốt nghiệp một nghề cụ thể (ví dụ thợ mộc, cắt tóc, đầu bếp – bồi bàn). Hình thức giáo dục này thường kéo dài **3 năm** và cho phép sinh viên tốt nghiệp thực hiện công việc của nghề đó; trong một số trường hợp có thể để mở giấy phép kinh doanh trong ngành nghề đó. Chương trình học bao gồm thực hành chuyên môn và thường là 1 tuần thực hành ở xưởng và 1 tuần học lý thuyết ở trường. Các trường nghề **trung học chuyên nghiệp (THCN)** có các ngành nghề này.

Bằng tốt nghiệp trung học nghề là kỳ thi quốc gia mà chương trình giáo dục trung học được kết thúc khi tốt nghiệp kỳ thi này và **nó là tiền đề cho học tiếp lên bất kỳ trường đại học (ĐH) hoặc cao đẳng (CĐ) nào**. Phần bắt buộc của kỳ thi là thi tiếng Séc và văn, một ngoại ngữ và ít nhất là 2 môn học khác.

Giáo dục tốt nghiệp trung học phổ thông thường là **4 năm**. Chương trình này được chia làm **phổ thông** – các trường **phổ thông trung học** có chương trình này – và **trung học chuyên nghiệp** – các trường nghề **trung học chuyên nghiệp (THCN)** có chương trình này. Trong khi trường trung học phổ thông là bước chuẩn bị phổ thông cho học đại học thì THCN ngay từ đầu chuyên sâu và chuẩn bị cho sinh viên đi làm hoặc liên thông lên học đại học/cao đẳng trong ngành nghề nhất định (với bằng tốt nghiệp phổ thông trung học và bằng tốt nghiệp nghề từ THCN có thể đăng ký vào bất kỳ ngành nào ở đại học). THCN có nhiều loại, ví dụ trung cấp y, trung cấp thương mại, công nghiệp, kỹ thuật v.v.

Bằng tốt nghiệp THPT cũng có thể đạt được sau khi tốt nghiệp nghề với chứng chỉ tốt nghiệp nghề. Nó phục vụ cho **học nâng cao** – điển hình là 2 năm học tiếp (ví dụ ngành kinh doanh) ở trường nghề.

* trường PTH và trường nhạc – Một số trường trung học bắt đầu sớm hơn trong khuôn khổ thực hiện 9 năm học bắt buộc ([xem danh sách THCS](#)). Ví dụ PTH 8 năm (sau lớp 5 của THCS) hoặc 6 năm (sau lớp 7 của THCS). Trường nhạc cũng tương tự như vậy – trường nghệ thuật chuyên dạy âm nhạc và nhảy múa.

Trong khuôn khổ tuyển vào các ngành nghề có bằng tốt nghiệp trung học thì thường có [thi tuyển](#) chung ở vòng 1

Có thể tìm thấy thông tin về ngành nghề tại các cổng điện tử chuyên và các trang web của từng trường (xem đường dẫn dưới đây). Mọi ngành nghề đều có mã riêng (ví dụ: *Trung cấp thương mại 63-41-M/02*). Mã quan trọng khi chọn ngành nghề và điền [đơn](#). Theo chữ cái trong mã có thể dễ nhận thấy đây là hình thức giáo dục gì.

- * H – giáo dục trung cấp với chứng chỉ nghề (trung học chuyên nghiệp - THCN).
- * L – trung học chuyên nghiệp toàn phần với bằng tốt nghiệp – tương tự như các ngành nghề H sinh viên được đào tạo lý thuyết và thực hành; chương trình học kết thúc bằng kỳ thi tốt nghiệp quốc gia.
- * K – giáo dục trung học phổ thông thiết lập bằng kỳ thi tốt nghiệp quốc gia.
- * M – trung học chuyên nghiệp (THCN) – giáo dục ngành nghề kết thúc bằng kỳ thi tốt nghiệp quốc gia.

Ngành nghề loại E cũng là những ngành nghề có chứng chỉ nghề, tuy nhiên đây là hình thức đào tạo thấp hơn = trình độ thấp hơn và sau khi kết thúc thì không thể học nâng cao và thi quốc gia. Thời gian đào tạo thường từ 2-3 năm và chủ yếu là dành cho học sinh ví dụ như thiếu năng trí tuệ hoặc có vấn đề nghiêm trọng không học được. Vì vậy chúng tôi nhấn mạnh là không khuyến cáo cho trẻ mà điểm kém duy nhất là tạm thời chưa biết nhiều tiếng Séc.

! Một trường có thể có nhiều chương trình đào tạo (ví dụ chương trình tốt nghiệp thi quốc gia, cũng như chứng chỉ nghề), cũng như là chuyên môn tương tự..

CÁC ĐƯỜNG LINK HỮU ÍCH:

- 📄 Sơ đồ các cấp đào tạo ở trang web META: <https://meta-ops.eu/cizinci-rodice-deti/jak-vam-muzeme-pomoc/>
- 🌐 Cổng Infoabsolvent: www.infoabsolvent.cz
- 🌐 Cổng <https://www.atlaskolstvi.cz/>